

Marin Ruiu

Criminalistică

Universul Juridic
București
-2013-

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2013, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

RUIU, MARIN

Criminalistică / Marin Ruiu. - București : Universul Juridic, 2013

Bibliogr.

ISBN 978-606-673-096-9

343.9(075.8)

REDACTIE: tel./fax: **021.314.93.13**
tel.: **0732.320.666**
e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL tel.: **021.314.93.15; 0733.674.222**
DISTRIBUȚIE: fax: **021.314.93.16**
e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

Capitolul I

Cercetarea la fața locului

1. Noțiune, caractere, sarcini

1.1. Noțiune

Cercetarea la fața locului este o activitate procedurală desfășurată de organele judiciare cu respectarea regulilor elaborate de tehnica și tactica criminalistică.

Scopul principal al acestei activități este descoperirea, fixarea și ridicarea urmelor create de făptuitor, a mijloacelor și instrumentelor folosite, precum și clarificarea împrejurărilor în care s-a săvârșit o infracțiune ori s-a produs un eveniment cu implicații de natură judiciară. Locul săvârșirii infracțiunii reprezintă sursa cea mai importantă de obținere a unor informații obiective despre faptă, făptuitor și împrejurările în care acesta a acționat și de aceea cercetarea la fața locului contribuie în mod hotărâtor la aflarea adevărului.

Cercetarea la fața locului asigură percepția nemijlocită a ambianței locului comiterii infracțiunii, chiar dacă săvârșirea acesteia nu a fost însoțită de producerea unor modificări materiale, sau deși însoțită de asemenea transformări, acestea au făcut obiectul unor constatări nemijlocite în faza de început a procesului penal (faza de urmărire)¹. Ea oferă organului de urmărire penală sau instanței de judecată (atunci când aceasta din urmă se deplasează la locul săvârșirii infracțiunii) posibilitatea de a-și forma o imagine exactă despre particularitățile acestui loc și împrejurările în care s-a produs fapta sau evenimentul.

Deși Codul de procedură penală nu enumeră cazurile în care se efectuează cercetarea la fața locului, această activitate este obligatorie ori de câte ori modul de operare folosit la săvârșirea infracțiunii este de natură să conducă la apariția unor urme sau mijloace materiale de probă. Așa cum se arată în literatura de specialitate, probele evidențiate cu acest prilej sunt prin natura lor, entități extra-procesuale, însă prin reglementarea lor în cadrul procesului penal, dobândesc caracterul de categorii juridico-penale².

Textul de lege prevede că cercetarea la fața locului se efectuează atunci când este necesar să se facă constatări cu privire la situația locului săvârșirii infracțiunii, să se descopere și să se fixeze urmele infracțiunii, să se stabilească poziția și starea mijloacelor materiale de probă și împrejurările în care infracțiunea a fost săvârșită³.

Cercetarea la fața locului se efectuează atât în cursul urmăririi penale, cât și în faza de judecată. În faza de urmărire penală, se dispune prin rezoluție motivată. În faza de judecată, cercetarea se dispune prin încheiere, după începerea cercetării judecătorești⁴ și poate fi efectuată atât de instanța de fond, cât și de instanța care rejudecă cauza după casare.

¹ A. Ciopraga, I. Iacobuță, *Criminalistica*, Ed. Chemarea, Iași 1997, p. 238.

² V. Dongoroz și colaboratorii, *Explicații teoretice ale codului de procedură penală român, Partea generală*, vol. I, Ed. Academiei Române, București, 1975, p. 293.

³ Art. 129 C. pr. pen.

⁴ Em. Stancu, *Tratat de criminalistică*, ed. a V-a revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2010, p. 358.

Așadar, cercetarea la fața locului poate avea un caracter inițial atunci când se efectuează imediat după săvârșirea infracțiunii, sau unul complementar, când are loc în cursul judecății. Dacă se efectuează în cursul judecății, obiectivul prioritar al cercetării este acela de a permite instanței de judecată să perceapă în mod nemijlocit împrejurările în care a acționat făptuitorul, și particularitățile topografice ale locului în care s-a săvârșit infracțiunea. În acest caz este puțin probabilă descoperirea unor probe relevante pentru aflarea adevărului, deoarece locul faptei suferă modificări ca urmare a scurgerii timpului ori a acțiunilor intenționate întreprinse de persoanele interesate, iar urmele se pot degrada datorită caracterului lor perisabil.

Deși din redactarea textului de lege care reglementează această activitate s-ar putea înțelege că ea trebuie desfășurată doar în cazul în care s-a săvârșit o infracțiune – ceea ce implicit presupune începerea urmăririi penale – cercetarea la fața locului se impune a fi efectuată și în calitate de act premergător, deoarece un număr însemnat de fapte sau evenimente aduse la cunoștința organelor judiciare, nu cad sub incidența legii penale. Or, pentru a constata existența unor astfel de situații, datele din cuprinsul actului de sesizare sunt de cele mai multe ori insuficiente, fiind necesar să se efectueze o serie de acte premergătoare, printre care cercetarea la fața locului este extrem de edificatoare, dacă se are în vedere că urmele și mijloacele materiale de probă descoperite cu acest prilej sunt hotărâtoare pentru elucidarea împrejurărilor în care s-au produs.

Avem în vedere aici cercetarea la fața locului care se efectuează în catastrofe, incendii produse din cauze naturale, sinucideri, vătămări ale integrității corporale provocate prin autolezare, morți suspecte ori a căror cauză este necunoscută, dispariții de la domiciliu etc.

Desfășurând activitățile de investigare criminalistică a locului în care s-au produs astfel de evenimente, organul de urmărire penală are posibilitatea să stabilească dacă există vreuna din situațiile prevăzute de lege, care împiedică începerea urmăririi penale.

Actele încheiate cu acest prilej vor fi înaintate procurorului cu propunere de neîncepere a urmăririi penale¹. La fel de necesară este această activitate și atunci când trebuie să se stabilească identitatea victimelor în caz de cutremure majore, inundații, catastrofe aeriene, maritime etc.

Necesitatea efectuării cercetării la fața locului în cazul producerii unor evenimente sau fapte care nu constituie infracțiuni, este subliniată și de faptul că ea elucidează o serie de împrejurări care interesează nu numai dreptul penal, ci și alte ramuri ale dreptului, în special dreptul civil. Astfel, prin cercetarea la fața locului se stabilesc inclusiv cauzele care au generat evenimentul, întinderea pagubelor materiale rezultate etc., aspecte care interesează îndeosebi în materia asigurării de bunuri mobile și imobile.

De altfel, însăși denumirea dată de art. 129 C. pr. pen., respectiv de „cercetare la fața locului”, denotă că legiuitorul a avut în vedere posibilitatea efectuării ei și în alte situații decât în cazul săvârșirii de infracțiuni.

De aici decurge și diferența dintre sintagma destul de restrictivă de „loc al săvârșirii infracțiunii” consacrată de textul articolului pentru a sublinia obligativitatea acestei activități în cazul săvârșirii de infracțiuni, și cea de „fața locului”, folosită pentru a denumi această activitate procedurală și a desemna că ea se impune a fi efectuată inclusiv pentru a constata inexistența faptelor penale și a elucida împrejurările în care au avut loc.

¹ Art. 228 pct. (4) C. pr. pen.

Afirmația este susținută și de reglementările Codului de procedură civilă care arată că în cazul în care instanța va socoti de trebuință, va putea hotărî ca în întregul ei sau numai unul din magistrați să meargă la fața locului spre a se lămuri asupra unor împrejurări de fapt¹. În asemenea situații, cercetarea la fața locului se va face cu citarea părților².

Cercetarea la fața locului se efectuează în prezența martorilor asistenți, exceptând cazurile în care aceasta nu este posibil. Despre motivele care au împiedicat prezența martorilor asistenți la cercetare, se va face mențiune în procesul-verbal încheiat de organul judiciar.

Rațiunea pentru care legiuitorul a considerat necesar să asigure prezența martorilor asistenți este dată de faptul că, semnăturile pe care aceștia le depun pe procesul-verbal care consemnează rezultatele acestei activități, precum și pe ambalajele în care sunt introduse urmele și mijloacele materiale de probă ridicate cu acest prilej, constituie o modalitate auxiliară de certificare a constatărilor făcute de organul judiciar, ceea ce reduce considerabil posibilitățile de substituie a probelor descoperite.

Dacă organul de urmărire penală consideră necesar, cercetarea se efectuează în prezența părților. Neprezentarea părților legal înștiințate, nu împiedică efectuarea cercetării. În situația în care învinuitul este reținut sau arestat și nu poate fi adus la cercetare, i se aduce la cunoștință că are dreptul să fie reprezentat, iar dacă solicită aceasta, se iau măsuri să i se asigure reprezentarea. În acest fel, învinuitul/inculpatul își poate exercita dreptul la apărare pe tot parcursul urmăririi penale.

Dacă cercetarea la fața locului se efectuează de instanța de judecată, aceasta are loc cu citarea părților și în prezența procurorului, când participarea acestuia la judecată este obligatorie.

Ori de câte ori este necesar, organul judiciar care efectuează cercetarea la fața locului poate interzice persoanelor care se află sau vin în perimetrul examinat, să comunice între ele sau cu alte persoane, ori să plece înainte de terminarea cercetării.

În ceea ce privește întinderea perimetrului care trebuie investigat din punct de vedere criminalistic, trebuie arătat că indiferent de terminologia folosită – „fața locului”, „locul faptei”, „locul săvârșirii infracțiunii” – criteriile de delimitare a acestuia sunt întotdeauna aceleași. Dimensiunile acestui perimetru variază de la caz la caz, în raport cu natura faptei sau evenimentului și urmările care s-au produs, particularitățile topografice ale locului în care s-a derulat, mijloacele folosite la săvârșirea infracțiunii etc.

În delimitarea acestui perimetru se au în vedere atât suprafața de teren pe verticală, orizontală și în adâncime, încăperea (încăperile), întinderea de apă la suprafață și în adâncime în care sunt prezente urme și mijloace materiale de probă aflate în legătură cauzală directă cu fapta ilicită sau evenimentul cercetat, cât și alte locuri în care pot fi descoperite urmările acestora.

După cum rezultă din dispozițiile legii³, în cazul săvârșirii de infracțiuni, cercetarea la fața locului se efectuează în:

- locul unde s-a desfășurat activitatea infracțională în totul sau în parte și
- locul unde s-au produs rezultatele acesteia.

¹ Art. 215 C. pr. civ., actualizat la data de 11 octombrie 2011.

² *Idem*, art. 216.

³ Cod procedură penală, art. 30 alin. ultim.

Așadar, sintagma „fața locului” include în aceste cazuri nu numai locul în care s-a desfășurat episodul principal al faptei ilicite, ci și zonele aflate în imediata lui vecinătate, ori alte locuri din care pot fi obținute date referitoare la pregătirea, derularea și urmările infracțiunii.

Se au în vedere inclusiv căile de acces și de retragere a autorului din câmpul infracțional¹, ori locurile în care au fost ascunse (depozitate) obiectele, valorile produs al infracțiunii.

De exemplu, în infracțiunile de omor, prin loc al faptei se înțelege²: locul (locurile) în care a fost descoperit cadavrul sau fragmente din acesta; locul în care a fost suprimată viața victimei ori cel în care a intervenit decesul, precum și locul în care cadavrul a fost dezmembrat, dacă acestea nu coincid; locurile în care autorul a depozitat, abandonat ori ascuns instrumentele sau orice alte mijloace folosite la agresarea victimei ori la îndepărtarea urmelor biologice, îmbrăcămintea, încălțămintea pe care o purta și cu care sau pe care s-au imprimat diverse urme, îndeosebi urme materie (sânge, fire de păr aparținând victimei, fire și fibre textile provenite din îmbrăcămintea acesteia etc.); mijlocul de transport folosit pentru a scăpa de cadavru sau de fragmentele de cadavru; locurile în care se află bunurile, valorile sustrase de la victimă etc.

Competente să efectueze cercetarea la fața locului sunt organele de urmărire penală pe a cărei rază administrativ teritorială s-a săvârșit infracțiunea ori s-a produs evenimentul. În faza de urmărire penală, în raport cu competența materială, ea se efectuează fie de organele de cercetare penală ale poliției, fie de procuror pentru infracțiunile care potrivit legii îi revin în competența obligatorie de cercetare.

Având în vedere marea diversitate a urmelor care pot fi descoperite, în echipa care efectuează cercetarea vor fi cooptați de la caz la caz, experți, specialiști și tehnicieni din diverse domenii de activitate. „O pondere însemnată o dețin specialiștii criminaliști, medicii legiști, precum și tehnicienii conductorii ai câinelui de urmărire”³.

Cercetarea la fața locului poate fi definită ca fiind **o activitate procedurală efectuată după criteriile tehnico - tactice criminalistice, care are ca obiect perceperea nemijlocită a locului în care s-a săvârșit o infracțiune ori s-a produs un eveniment cu implicații juridice, evidențierea împrejurărilor în care s-au produs, descoperirea, fixarea, conservarea, ridicarea și interpretarea urmelor și mijloacelor materiale de probă, precizarea stării și poziției acestora, în vederea stabilirii naturii faptei ori evenimentului, identificării persoanelor și obiectelor care au creat urmele și administrării probelor în procesul judiciar.**

1.2. Caracterile cercetării la fața locului

a) Cercetarea la fața locului are un caracter obligatoriu. Ea se efectuează în toate situațiile în care acțiunile întreprinse de făptuitor au determinat apariția unor modificări materiale în locul în care s-a derulat activitatea ilicită ori s-au produs urmările acesteia.

¹ Em. Stancu, *op. cit.*, p. 357-358; V. Bercheșan, *Cercetarea penală – Îndrumar complet de cercetare penală*, Ed. Icar, București 2001, p. 251 și urm.

² C-tin Aionitoaie și colaboratorii, *Tratat de tactică criminalistică*, Ed. Carpați, Craiova, 1992, p. 27 și urm.

³ L. Coman, M. Constantinescu, *Efectuarea cercetării la fața locului*, în „Tratat practic de criminalistică”, vol. I, Ed. Ministerului de Interne, București 1976, p. 421.

După cum se arată în literatura juridică de specialitate, este de neconceput instrumentarea unor infracțiuni cum sunt omorul, furturile în dauna avutului public și privat, accidentele de muncă, de circulație etc., fără efectuarea cercetării la fața locului.

Obligativitatea efectuării acestei activități este dată de faptul că locul săvârșirii infracțiunii conține cele mai fidele informații despre faptă și făptuitor. Prin cercetarea criminalistică de laborator a urmelor și obiectelor corp delict descoperite în acest loc se obțin probe imediate (nemijlocite, primare) cu un suport științific de necontestat, care servesc la dovedirea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea autorilor, a instrumentelor și mijloacelor folosite, precum și la dovedirea vinovăției sau nevinovăției persoanelor față de care s-a început urmărirea penală.

Prin desfășurarea altor activități de urmărire penală, cum ar fi de exemplu ascultarea martorilor oculari, persoanelor vătămate, învinutului/înculpatului, efectuarea reconstituirilor, confruntărilor etc. se obțin date mai mult sau mai puțin obiective despre faptă și făptuitor, a căror valoare probatorie este pusă deseori sub semnul îndoielii. Informațiile furnizate de perceperea nemijlocită a locului săvârșirii infracțiunii constituie punctul de plecare în verificarea și aprecierea forței probante a datelor obținute prin desfășurarea activităților de urmărire penală mai sus-amintite.

Pe de altă parte, fiind prezent în locul faptei, organul de urmărire penală are posibilitatea să obțină de la victimă și martorii oculari, informații „calde” despre acțiunea ilicită și autorul ei, și să verifice condițiile în care aceștia au perceput faptele și împrejurările pe care le relatează.

Aceste date, coroborate cu cele obținute prin interpretarea urmelor la fața locului, servesc la elaborarea celor mai realiste versiuni cu privire la faptă și făptuitor. Alteori, devine posibilă chiar reținerea făptuitorului, situație specifică de obicei infracțiunilor flagrante.

Analizată din această perspectivă, cercetarea la fața locului are un caracter obligatoriu numai pentru organul de urmărire penală competent să instrumenteze cauza, în timp ce pentru instanța de judecată are un caracter facultativ.

b) Cercetarea la fața locului este o activitate inițială și urgentă. Atunci când se impune a fi efectuată, ea reprezintă prima activitate care se desfășoară în cadrul urmăririi penale, constituind punctul de plecare în efectuarea investigațiilor și condiționând direcțiile ulterioare ale anchetei.

Cercetarea la fața locului este o activitate urgentă, deoarece odată cu scurgerea timpului, locul faptei poate suferi modificări, iar urmele și mijloacele materiale de probă se pot altera sau dispărea, ceea ce ar reduce considerabil șansele descoperirii infracțiunii și autorului ei.

Studiile statistice demonstrează că atunci când cercetarea se efectuează într-un timp scurt (10-15 minute), sunt mai mari șansele de descoperire și examinare a tuturor urmelor infracțiunii, întrucât posibilitățile de dispariție, distrugere sau modificare sunt minime¹. Cu cât timpul scurs de la săvârșirea infracțiunii până la efectuarea cercetării este mai mare, cu atât șansele de descoperire a infracțiunii și făptuitorului sunt mai reduse.

În principiu, cercetarea se efectuează imediat după săvârșirea infracțiunii, odată cu sesizarea organului judiciar, dar sunt și situații în care se face mult mai târziu.

¹ L. Coman, M. Constantinescu, *op. cit.*, p. 424.

Astfel de situații apar atunci când fapta a fost descoperită cu întârziere, sau când deși descoperită, nu s-a putut stabili de la început locul în care s-a desfășurat episodul principal al infracțiunii (de exemplu nu s-a cunoscut locul în care a fost omorâtă victima).

În aceste cazuri, echipa care efectuează cercetarea trebuie să stabilească modificările apărute ulterior în locul comiterii infracțiunii, și să interpreteze și aprecieze urmele care mai pot fi descoperite, prin prisma acestor modificări.

c) Cercetarea la fața locului este, în principiu, o activitate care nu se poate repeta. Dacă cercetarea a fost defectuos efectuată, sau dacă rezultatele acesteia nu au fost fixate corespunzător, ancheta va fi canalizată pe o pistă greșită, cu consecințe dintre cele mai grave pentru aflarea adevărului.

Repetarea cercetării nu se mai poate face în condițiile inițiale și nu mai poate conduce la rezultatele scontate, întrucât locul faptei suferă modificări inclusiv ca urmare a acțiunilor întreprinse în prima etapă de echipa de cercetare.

Mai mult decât atât, în condițiile în care locul faptei nu a fost sigilat, sau nu au fost luate măsuri adecvate pentru paza și conservarea aspectului său inițial, valoarea probatorie a eventualelor urme și mijloace materiale de probă care ar putea fi descoperite la repetarea cercetării, va fi îndoielnică, existând întotdeauna suspiciuni cu privire la proveniența lor.

În literatura de specialitate¹ se discută de posibilitatea repetării – în mod excepțional – a acestei activități, în următoarele situații:

– când cercetarea inițială s-a efectuat în condiții meteorologice și de lumină improprii și

– când perimetrul investigat din punct de vedere criminalistic nu a fost corect delimitat, fiind scăpate din vedere suprafețe de teren, încăperi, căi de acces sau de părăsire a locului faptei etc. în care puteau fi descoperite urme și mijloace materiale de probă.

Considerăm că în primul caz nu este vorba de o repetare a cercetării la fața locului, ci de o întrerupere și continuare a ei deîndată ce condițiile atmosferice sau de vizibilitate devin prielnice. Pe perioada de timp în care cercetarea este întreruptă, se impun măsuri adecvate de pază și conservare corespunzătoare a locului faptei.

Nici în cel de al doilea caz nu se poate vorbi de repetarea cercetării (deoarece ea nu se efectuează în locurile investigate deja din punct de vedere criminalistic), ci de extinderea ei în încăperile sau suprafețele de teren ori de apă în care au fost descoperite ulterior urmările activității ilicite.

Astfel de situații se pot întâlni în infracțiunile de omor urmate de segmentarea victimei și abandonarea fragmentelor de cadavru în diferite locuri, în infracțiunile de furt și tâlhărie în care bunurile produs al activității ilicite au fost pierdute, abandonate sau depozitate în mai multe locuri etc.

Indiferent dacă cercetarea urmează să fie continuată sau extinsă, este esențial ca ea să fie făcută de aceeași echipă de cercetare, deoarece se asigură în acest fel „continuitatea între activitățile anterioare și cele ulterioare, precum și viziunea unitară asupra lor”².

¹ A se vedea Colectiv, *Tratat de tactică criminalistică*, op. cit., p. 30.

² L. Coman, M. Constantinescu, *op. cit.*, p. 431.

d) Cercetarea la fața locului are un caracter organizat. Această activitate se desfășoară după anumite reguli tehnico-tactice criminalistice, care asigură investigarea sistematică, minuțioasă și completă a locului faptei, descoperirea tuturor urmelor infracțiunii, a obiectelor corp delict, precum și elucidarea împrejurărilor în care s-a produs faptul ilicit.

Cercetarea la fața locului nu se reduce doar la activitățile de ordin criminalistic care se desfășoară cu acest prilej.

Concomitent cu acestea, o parte din membri echipei de cercetare efectuează investigații pentru identificarea și ascultarea imediată a martorilor oculari, părții vătămate și făptuitorului, pentru stabilirea situației de fapt existente în locul cercetat înainte de săvârșirea infracțiunii și descoperirea locurilor în care au fost ascunse bunurile, valorile produs al activității ilicite etc.

O altă parte din membri echipei continuă scotocirea suprafețelor de teren aflate în vecinătatea locurilor care au fost deja cercetate din punct de vedere criminalistic, pentru a descoperi și alte urme ale activității ilicite. Se asigură în acest fel, descoperirea, ridicarea și fixarea tuturor elementelor de fapt care pot prezenta interes pentru cauză.

Datele astfel obținute, coroborate cu constatările făcute de specialiștii criminaliști, servesc la elaborarea și verificarea operativă a versiunilor cu privire la faptă și făptuitor, metodele și mijloacele folosite etc.

De aceea repartizarea sarcinilor care revin fiecărui membru al echipei de cercetare trebuie făcută imediat după ajungerea la fața locului, astfel ca fiecare participant să știe ce are de făcut și să treacă imediat la îndeplinirea lor¹.

Pentru a asigura caracterul organizat al activității de cercetare este necesar să se respecte următoarele reguli:

– *cercetarea la fața locului nu trebuie limitată în timp și spațiu.* Neîndeplinirea acestei cerințe se repercutează negativ asupra calității și obiectivității rezultatelor, deoarece există pericolul ca cercetarea să nu se extindă asupra tuturor locurilor în care sunt prezente urmele activității infracționale, să scape din vedere stări de fapt și împrejurări care pot fi determinante în aflarea adevărului, ori să conducă la formularea unor constatări eronate.

În același timp însă, cercetarea trebuie să aibă deopotrivă un caracter dinamic și operativ pentru a evita consumarea inutilă a timpului cu aspecte fără relevanță pentru cauză. Aceasta presupune o bună conlucrare și un schimb permanent de informații între membrii echipei de cercetare.

– *în efectuarea cercetării la fața locului trebuie eliminate ideile preconcepute cu privire la faptă, făptuitor, metodele și mijloacele folosite de acesta, ori cu privire la utilitatea urmelor descoperite și valoarea lor identificatoare.* Se impune ca cercetarea la fața locului să fie efectuată sistematic, cu minuțiozitate și în mod complet, iar stările de fapt și împrejurările descoperite cu acest prilej, să fie analizate în interdependența dintre ele.

Numai în acest fel pot fi descifrate modul de operare folosit la săvârșirea infracțiunii, activitățile desfășurate de făptuitor(i), măsurile luate pentru acoperirea activității infracționale etc. Din locul săvârșirii infracțiunii trebuie ridicate toate urmele care pot avea legătură cu cauza, chiar și atunci când încă din faza de debut a cercetării, sunt

¹ *Idem, op. cit., p. 422.*

descoperite urme care ar putea fi considerate suficiente pentru identificarea făptuitorului și probarea vinovăției sale.

Sentimentul prematur de satisfacție, se poate transforma cel mai adesea într-un iminent risc al pierderii ireparabile a altor categorii de urme care pot atesta de exemplu existența mai multor participanți la săvârșirea infracțiunii.

În timpul cercetării trebuie acordată aceeași importanță descoperirii și fixării corespunzătoare a stărilor de fapt și împrejurărilor negative, care pot demonstra existența simulărilor.

– *metodele concrete de cercetare se stabilesc în funcție de natura și urmările faptei, particularitățile locului de cercetat, modurile de operare folosite de făptuitor(i), și dispunerea urmelor și mijloacelor materiale de probă.*

În cercetarea la fața locului se folosesc metode obiective, subiective sau combinate.

Metoda obiectivă presupune sectorizarea locului faptei și cercetarea sistematică a fiecărei porțiuni de teren (sau încăpere). Ea asigură descoperirea tuturor categoriilor de urme și mijloace materiale de probă.

Metoda subiectivă constă în efectuarea cercetării în raport cu *iter criminis*, adică în raport cu traseul parcurs de făptuitor¹ și activitățile desfășurate de acesta în locul faptei.

Metoda, deși permite interpretarea logică a constatărilor făcute de echipa de cercetare, nu asigură totuși cercetarea sistematică și completă a locului faptei, existând pericolul ca o parte din urme sau mijloace materiale de probă să nu fie descoperite.

Metoda combinată folosește elemente specifice atât metodei obiective, cât și celei subiective, „trecându-se de la una la alta, în raport cu particularitățile cauzei și diferitele momente ale cercetării”².

Când cercetarea se efectuează într-un teren deschis, ea poate debuta „de la centru spre exterior sau invers, desfășurându-se prin apropierea treptată de locul unde s-a consumat episodul principal al faptei sau unde s-a produs rezultatul activității ilicite”³.

Dacă locul faptei se situează într-o încăpere, cercetarea se desfășoară de regulă de la exterior spre interior, acordându-se atenția cuvenită locurilor prin care făptuitorul putea să pătrundă ori să-l părăsească.

În interior, cercetarea se efectuează de-a lungul pereților, în principiu în sensul acelor de ceasornic. În cazul în care suprafața de cercetat este de dimensiuni mari, se procedează la sectorizarea ei.

– *notarea constatărilor de ordin criminalistic și a datelor desprinse cu ocazia investigațiilor, în vederea consemnării lor ulterioare în procesul-verbal de cercetare la fața locului.* Această regulă asigură fixarea corespunzătoare în procesul-verbal a aspectelor referitoare la natura, starea, dispunerea, particularitățile urmelor și mijloacelor materiale de probă, a locurilor în care au fost descoperite etc. În acest sens pot fi folosite și înregistrările magnetice;

– *studierea reacțiilor pe care le are făptuitorul prezent la fața locului.* În funcție de comportamentul făptuitorului față de constatările făcute de echipa de cercetare, pot fi obținute informații cu privire la urmele și obiectele care prezintă interes pentru cauză. Se

¹ Pentru a ajunge în locul faptei și a se deplasa în acest loc, precum și pentru a-l părăsi.

² C. Aionîtoaie, *Tactica cercetării la fața locului*, în „Curs de tactică criminalistică”, vol. I, Academia de Poliție „Al. I. Cuza”, p. 17.

³ *Idem*, p. 14.